

MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD
ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU

Predmet br. IT-

TUŽITELJ
MEĐUNARODNOG SUDA

protiv

ANTE GOTOVINE
IVANA ČERMAKA
MLADENA MARKAČA

SPOJENA OPTUŽNICA

Tužitelj Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, u skladu sa svojim ovlastima iz članka 18 Statuta Međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju (u daljnjem tekstu: Statut), optužuje:

ANTU GOTOVINU
IVANA ČERMAKA
MLADENA MARKAČA

za ZLOČINE PROTIV ČOVJEČNOSTI i KRŠENJA ZAKONA I OBIČAJA
RATOVANJA, kako se navodi dalje u tekstu:

OPTUŽENI

ANTE GOTOVINA

1. **Ante GOTOVINA** rođen je 12. listopada 1955. na otoku Pašmanu u općini Zadar u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Hrvatska) u tadašnjoj Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji (u daljnjem tekstu: SFRJ).
2. Od 1. veljače 1973. do 1. veljače 1978. **Ante GOTOVINA** je bio pripadnik francuske Legije stranaca u kojoj je stekao dožasnički čin narednika. Po povratku u

Prijevod

francuske Legije stranaca, u kojoj je stekao dočasnički čin narednika. Po povratku u Hrvatsku u lipnju 1991. imenovan je načelnikom organa za operacijske i nastavne poslove 1. brigade Zbora narodne garde (u daljnjem tekstu: ZNG). Od veljače do svibnja ili lipnja 1992. bio je zamjenik zapovjednika posebne postrojbe Glavnog stožera Hrvatske vojske (u daljnjem tekstu: HV). Od svibnja ili lipnja do listopada 1992. bio je raspoređen u Hrvatsko vijeće obrane (u daljnjem tekstu: HVO).

3. Dana 9. listopada 1992., **Ante GOTOVINA**, koji je tada imao čin brigadira, imenovan je zapovjednikom Operativne zone HV-a Split, koja je 1993. preimenovana u Zborno područje Split. Dana 30. svibnja 1994. promaknut je u čin general-bojnika. Od kraja srpnja do 4. kolovoza 1995., promaknut je u čin general-pukovnika. Ante Gotovina je ostao zapovjednik Zbornog područja Split do ožujka 1996. Dana 12. ožujka 1996. predsjednik Hrvatske Franjo Tuđman (u daljnjem tekstu: predsjednik Tuđman) imenovao je **Antu GOTOVINU** glavnim inspektorom Inspektorata HV.

4. Barem od 4. kolovoza do 15. studenog 1995. **Ante GOTOVINA** je bio zapovjednik Zbornog područja HV-a Split i glavni operativni zapovjednik operacije "Oluja" u južnom dijelu područja Krajina. U tom svojstvu obnašao je odgovorne dužnosti u raznim strukturama vlasti. Tokom operacije "Oluja" i drugih operacija i/ili akcija koje su u vezi s njom kontinuirano vršene, imao je stvarnu kontrolu nad svim postrojbama, elementima i pripadnicima HV-a koje su sačinjavale ili bile pridodane Zbornom području Split i nad svim drugim snagama pod njegovim zapovjedništvom koje su djelovale i/ili se nalazile u južnom dijelu područja Krajina za vrijeme operacije "Oluja". Glavne postrojbe ili elementi u sklopu Zbornog područja Split ili pridodani njemu i pod zapovjedništvom **Ante GOTOVINE** u razdoblju na koji se odnosi spojena optužnica navedeni su u Prilogu A. Kao zapovjednik Zbornog područja Split, **Ante GOTOVINA** je bio odgovoran za, između ostalog, održavanje reda i discipline i vršenje nadzora nad ponašanjem ljudstva pod svojim zapovjedništvom.

IVAN ČERMAK

5. **Ivan ČERMAK** rođen je 19. prosinca 1949. u općini Zagreb, u Republici Hrvatskoj. Od 1990. do 1991. **Ivan ČERMAK** obnašao je dužnost dopredsjednika Izvršnog

Prijevod

odbora Hrvatske demokratske zajednice (u daljnjem tekstu: HDZ) i bio je savjetnik predsjednika Franje Tuđmana. Godine 1991. **Ivan ČERMAK** imenovan je pomoćnikom ministra obrane u Vladi Republike Hrvatske, koju dužnost je obnašao do 1993. godine. Dok je bio na toj dužnosti i nakon toga, imao je čin general-pukovnika.

6. **Ivan ČERMAK** je imao blizak osobni odnos s predsjednikom Tuđmanom. Dana 5. kolovoza 1995. predsjednik Tuđman osobno je imenovao **Ivana ČERMAKA** zapovjednikom Zbornog mjesta Knin, koje je uključivalo općine Civljane, Ervenik, Kijevo, Kistanje, Knin, Nadvoda i Orlić. **Ivan ČERMAK** uspostavio je svoj stožer u Kninu 5. ili 6. kolovoza ili približno tih datuma i ostao na dužnosti zapovjednika Zbornog mjesta do otprilike 15. studenog 1995. Osim vojnih i administrativnih zadataka koje je vršio u sklopu dužnosti zapovjednika Zbornog mjesta, **Ivan ČERMAK** je na dužnosti predstavnika hrvatske vlade dolazio u kontakt s članovima međunarodne zajednice i predstavnicima medija u vezi s operacijom "Oluja" na područjima izvan granica zapovjedništva Zbornog mjesta.

7. U sklopu tih objedinjenih dužnosti, **Ivan ČERMAK** obnašao je odgovorne dužnosti u raznim strukturama vlasti i imao stvarnu kontrolu nad pripadnicima postrojbi HV-a ili elementima koji su bili pripadnici Zbornog mjesta Knin, bili mu pridodani ili djelovali u njegovom sklopu, kao i nad pripadnicima civilne policije koja je djelovala u Zbornom mjestu i okolnim područjima. U postrojbe HV-a koje su pripadale Zbornom mjestu ili su djelovale u njegovom sklopu i okolnim područjima spadale su, među ostalim: 4. i 7. brigada HV-a; 1. hrvatski gardijski zdrug; 113. pješačka brigada; 142. pješačka brigada; 144. pješačka brigada; 126. domobranska pukovnija (u daljnjem tekstu: 126. dp); 6. domobranska pukovnija; 7. domobranska pukovnija; 134. domobranska pukovnija; i mješovita satnija vojna policija (koja se sastojala od elemenata ili postrojbi 72. i 73. bojne vojne policije). Članovi policijskih uprava Zadar, Knin i Kotar (uključujući i razne postaje i položaje) djelovali su na istom području koje obuhvaća Zborno mjesto. Kao zapovjednik Zbornog mjesta **Ivan ČERMAK** bio je odgovoran, između ostalog, za održavanje reda, discipline i vršenje nadzora ponašanja vojnog osoblja Zbornog mjesta; organiziranje dežurstava na Zbornom mjestu; i uspostavu suradnje i usklađivanje rada između Zbornog mjesta i snaga policije na području u svrhu uspostavljanja i održavanja reda i mira.

MLADEN MARKAČ

8. **Mladen MARKAČ** rođen je 8. svibnja 1955. u Đurđevcu, u općini Đurđevac, u Republici Hrvatskoj. Godine 1981. **Mladen MARKAČ** diplomirao je na Sveučilištu u Zagrebu, a 1982. odslužio je obvezni vojni rok. Potom je pristupio policijskim snagama Ministarstva unutrašnjih poslova SFRJ (u daljnjem tekstu: MUP).

9. Godine 1990. **Mladen MARKAČ** i drugi osnovali su, u sklopu MUP-a RH, policijsku postrojbu za posebne namjene. **MARKAČ** je imenovan zamjenikom zapovjednika te postrojbe, koja je koncem 1990. postala Antiteroristička jedinica Lučko. Godine 1991. **Mladen MARKAČ** imenovan je zapovjednikom Antiterorističke jedinice Lučko. Godine 1992. promaknut je u general-bojnika (u pričuvi).

10. Dana 18. veljače 1994. **Mladena MARKAČA** je za pomoćnika ministra unutarnjih poslova imenovao predsjednik Tuđman; istovremeno, **MARKAČ** je postao zapovjednikom Specijalne policije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Specijalna policija), čime je preuzeo potpunu ovlast i odgovornost za operaciju i funkcioniranje Specijalne policije. Nakon operacije "Oluja", **Mladen MARKAČ** imao je čin general-pukovnika.

11. Kao zapovjednik Specijalne policije **Mladen MARKAČ** obnašao je odgovorne dužnosti u raznim strukturama vlasti i imao stvarnu kontrolu nad svim pripadnicima specijalne policije koji su sudjelovali u operaciji "Oluja" i drugim operacijama i/ili akcijama koje su u vezi s njom kontinuirano vršene na tom području. Snage specijalne policije sačinjavali su pojedinci iz postrojbi za posebnu namjenu, među kojima i pripadnici Antiterorističke jedinice Lučko, odjela logistike Specijalne policije i satnije veze Ministarstva unutarnjih poslova, kao i pojedinci iz postrojbi Specijalne policije iz raznih županijskih policijskih uprava po cijeloj Hrvatskoj, uključujući postrojbe iz Bjelovarsko-bilogorske, Dubrovačko-neretvanske, Istarske, Karlovačke, Krapinsko-zagorske, Ličko-senjske, Osiječko-baranjske, Primorsko-goranske, Šibenske, Sisačko-moslavačke, Splitsko-dalmatinske, Varaždinske, Vukovarsko-srijemske, Zadarsko-kninske i Zagrebačke uprave. **Mladen MARKAČ** je, osim toga, imao kontrolu nad svim članovima raketno-topničkih

Prijevod

postrojbi HV-a pridodanih njegovim snagama ili pod njegovim zapovjedništvom za vrijeme operacije "Oluja" i drugih operacija i/ili akcija koje su u vezi s njom kontinuirano vršene.

ČINJENIČNI KONTEKST UDRUŽENOG ZLOČINAČKOG POTHVATA

12. U razdoblju barem od srpnja do 15. studenog 1995. **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ**, zajedno s drugim, niženavedenim osobama, sudjelovali su u udruženom zločinačkom pothvatu čiji je zajednički cilj bio prisilno i trajno uklanjanje srpskog stanovništva iz regije Krajina, silom, zastrašivanjem ili prijetnjama silom, progonima, prisilnim raseljavanjem, premještanjem i deportacijom, oduzimanjem i razaranjem imovine ili drugih sredstava. To predstavlja ili uključuje počinjenje kaznenih djela kažnjivih prema članovima 3 i 5 Statuta Međunarodnog suda, kao što je niže opisano. Osim gorenavedenih kaznenih djela koja su dio udruženog zločinačkog pothvata, moglo se predvidjeti da su kaznena djela ubojstva, nehumanih djela i okrutnog postupanja moguća posljedica počinjenja pothvata.

13. Kao što je u stavku 23 detaljnije opisano, izraz "Krajina" se kroz cijelu spojenu optužnicu odnosi na dio područja Hrvatske, samoproглаšenog u "Republiku Srpsku Krajinu" (u daljnjem tekstu: RSK), u kojem su Srbi bili gusto naseljeni. U južnom području Krajine i dijelom oko nje izvršena je vojna ofenziva poznata pod nazivom "Oluja" (dalje u tekstu: operacija "Oluja").

14. Za vrijeme operacije "Oluja" i u tjednima koji su uslijedili, sudionici udruženog zločinačkog pothvata (kao što je opisano u stavku 16) uz pomoć ili posredstvom hrvatskih snaga pod njihovim zapovjedništvom ili stvarnom kontrolom, ili pak sudionici udruženog zločinačkog pothvata, uključujući i pripadnike hrvatskih snaga (navedeni niže u stavku 17), počinili su zločine nad srpskim civilnim stanovništvom i civilnom imovinom u sklopu ili pri počinjenju udruženog zločinačkog pothvata.

15. Ovaj udruženi zločinački pothvat, čiji su pripadnici i glavni sudionici bili **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ**, smišljan je, planiran i pripreman najkasnije do srpnja 1995., a u potpunosti proveden u kolovozu 1995. i kasnije.

Prijevod

16. Mnogo osoba je s **Antom GOTOVINOM, Ivanom ČERMAKOM i Mladenom MARKAČEM** sudjelovalo u ovom udruženom zločinačkom pothvatu. To su bili: Franjo Tuđman (pokojni), predsjednik Republike Hrvatske; Gojko Šušak (pokojni), ministar obrane Republike Hrvatske; Janko Bobetko (pokojni), načelnik Glavnog stožera HV-a do 17. srpnja 1995., kada je umirovljen; Zvonimir Červenko (pokojni), načelnik Glavnog stožera HV-a (imenovan 17. srpnja 1995.).

17. S druge strane, **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ** su kao sudionici udruženog zločinačkog pothvata sudjelovali zajedno sa supočiniteljima navedenim u stavku 16, kao i s raznim časnicima, zvaničnicima i članovima hrvatske vlade i političkih struktura na svim razinama (uključujući i one u općinskim vlastima i lokalnim organizacijama); raznim vođama i članovima HDZ-a; raznim časnicima i članovima HV, Specijalne policije, civilne policije i drugih službi za sigurnost i/ili obavještanje (u daljnjem tekstu: hrvatske snage); kao i druge znane i neznanе osobe.

18. Razni sudionici udruženog zločinačkog pothvata, među kojima i **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ**, djelujući samostalno i/ili s drugima, sudjelovali su i postupali u počinjenju udruženog zločinačkog pothvata time što su:

- (a) osnivali, organizirali, zapovijedali, naređivali, upravljali, omogućavali, sudjelovali, podržavali, održavali i/ili rukovodili HV-om, vojnom policijom, Specijalnom policijom, obavještajnim, sigurnosnim i drugim snagama, posredstvom kojih su slijedili i provodili ciljeve udruženog zločinačkog pothvata i koje su počinile različita kaznena djela, kao što su prisilno raseljavanje i deportacija, pljačkanje i razaranje imovine, ubojstva i nečovječno postupanje za koja se optuženi terete ovom Spojenom optužnicom;
- (b) započinjali, poticali, planirali, pripremali, sudjelovali, podržavali i/ili ohrabrivali stvaranje, formuliranje, širenje i/ili provođenje hrvatskih političkih, državnih i/ili vojnih stajališta, programa, planova, uredbi, odluka, propisa, strategija ili taktike koji su služili kao polazna točka ili sredstvo za razna djelovanja protiv Srba ili na njihovu štetu, kao što je lišavanje Srba njihovih temeljnih ljudskih prava, njihovih

Prijevod

- domova, imovine i/ili humanitarne pomoći u sklopu udruženog zločinačkog pothvata;
- (c) poticali, podržavali, potpomagali, omogućavali i/ili sudjelovali u širenju informacija, dezinformacija i propagande među krajiškim Srbima s namjerom da ih navedu na napuštanje tog područja;
- (d) promicali, poticali, omogućavali, potpomagali i/ili tolerirali počinjenje nasilnih djela nad Srbima i stvaranje atmosfere straha među Srbima koji su ostali;
- (e) promicali, poticali, dozvoljavali, potpomagali i tolerirali počinjenje kaznenih djela nad Srbima propuštanjem da izvijeste o tim kaznenim djelima koja su stvarno ili navodno počinjena i/ili poduzmu istragu o njima, da poduzmu korake u vezi s takvim navodima i/ili istragama, i/ili da kazne ili podvrgnu stegovnom postupku potčinjeno ljudstvo i druge u hrvatskim vlastima i snage nad kojima su imali stvarnu kontrolu za kaznena djela počinjena nad Srbima; i
- (f) sudjelovanjem, potpomaganjem, omogućavanjem ili podržavanjem pokušaja da se kaznena djela koja su nad Srbima počinile hrvatske vlasti i snage poreknu, prikriju i/ili umanje, između ostalog, davanjem lažnih, nepotpunih ili obmanjujućih informacija međunarodnim organizacijama, promatračima, istražiteljima i javnosti.
19. **Ante GOTOVINA** je sudjelovao u i podržavao udruženi zločinački pothvat, posredno i neposredno, s i posredstvom ostalih pripadnika udruženog zločinačkog pothvata i putem podređenog osoblja nad kojim je imao stvarnu kontrolu i/ili osoba na koje je mogao izravno i značajno utjecati, kao što je opisano gore u stavcima 3 i 4. Između ostalog, Ante Gotovina je konkretno sudjelovao u udruženom zločinačkom pothvatu tako što je:
- (a) barem od srpnja 1995. sudjelovao u planiranju i pripremi operativne upotrebe hrvatskih snaga u operaciji "Oluja" i operacijama i/ili akcijama koje su u vezi s njom kontinuirano vršene najkasnije do 15. studenog 1995.;

Prijevod

- (b) barem od 4. kolovoza do 15. studenog 1995., rukovodio je i zapovijedao svim postrojbama, elementima i pripadnicima HV-a koji su sačinjavali Zborno područje Split ili su mu bili pridodani, i drugim snagama kojima je zapovijedao i rukovodio i/ili koje su se nalazile u južnom dijelu regije Krajina, upravljajući, omogućavajući, podržavajući i izdavajući im zapovijedi za vrijeme operacije "Oluja" i operacija i/ili akcija koje su u vezi s njom kontinuirano vršene;
 - (c) najkasnije do 15. studenog 1995. održavao rukovođenje i zapovijedanje nad snagama HV-a koje su i dalje bile razmještene u južnom dijelu regije Krajina u sklopu Zbornog područja Split.
 - (d) dozvoljavao, poricao i/ili umanjivao značaj kažnjivih radnji koje su bile u toku, između ostalog, sudjelovanje u izvještavanju dostavljanjem lažnih, nepotpunih ili obmanjujućih informacija o počinjenim kaznenim djelima, znajući da je u toku razaranje i pljačka širokih razmjera imovine srpskih civila, kao i nezakonito ubijanje i nečovječno postupanje prema krajiškim Srbima;
 - (e) nije uspio uspostaviti i održati red i mir i stegu svojih podređenih, kao ni spriječiti i kazniti za kaznena djela počinjena nad krajiškim Srbima.
20. **Ivan ČERMAK** je neposredno i posredno sudjelovao u udruženom zločinačkom pothvatu i poticao ga, između ostalog i s ostalim pripadnicima udruženog zločinačkog pothvata i putem njih, kao i putem podređenih nad kojima je imao stvarnu kontrolu i/ili osoba na koje je mogao neposredno ili značajno utjecati, kao što je opisano gore u stavcima 6 i 7. Između ostalog, **Ivan ČERMAK** je konkretno sudjelovao u udruženom zločinačkom pothvatu time što:
- (a) je izdavao naređenja u upute o upravi i rukovođenju Zbornog mjesta Knin;
 - (b) je upravljao, omogućavao, podržavao i izdavao naređenja elementima i/ili pripadnicima HV-a i RH MUP-a, uključujući pripadnike vojne i civilne policije;

Prijevod

- (c) je dozvoljavao, poricao i/ili umanjivao značaj kažnjivih radnji koje su bile u toku, između ostalog, sudjelovanje u izvještavanju lažnih, nepotpunih ili obmanjujućih informacija o počinjenim kaznenim djelima, znajući da je u toku razaranje i pljačka širokih razmjera imovine srpskih civila, kao i nezakonito ubijanje i nečovječno postupanje prema krajiškim Srbima;
 - (d) nije uspio uspostaviti i održati red i mir i stegu svojih podređenih, kao ni spriječiti i kazniti za kaznena djela počinjena nad krajiškim Srbima;
 - (e) je lažno uvjeravao međunarodnu zajednicu da su poduzete ili da će biti poduzete mjere da se zaustave kaznena djela.
21. **Mladen MARKAČ** je neposredno i posredno sudjelovao u udruženom zločinačkom pothvatu i poticao ga, između ostalog i s ostalim pripadnicima udruženog zločinačkog pothvata i putem njih, kao i putem podređenih nad kojima je imao stvarnu kontrolu i/ili osoba na koje je mogao neposredno ili značajno utjecati, kao što je opisano gore u točkama 10 i 11. Između ostalog, **Mladen MARKAČ** je konkretno sudjelovao u udruženom zločinačkom pothvatu time što:
- (a) je sudjelovao u planiranju i pripremi operativne upotrebe Specijalne policije i pridodanih raketno-topničkih postrojbi HV-a u operaciji "Oluja" i drugim operacijama i/ili akcijama koje su u vezi s njom kontinuirano vršene u regiji barem od srpnja 1995. do početka kolovoza 1995. godine;
 - (b) je zapovijedao Specijalnom jedinicom i pridodanim raketno-topničkim jedinicama HV-a u operaciji "Oluja" da izvrše tu operaciju barem od srpnja do otprilike 9. kolovoza 1995.;
 - (c) je zapovijedao Specijalnoj policiji da kontinuirano vrši operacije i/ili akcije na tom području barem od 10. kolovoza do 15. studenog 1995.;
 - (d) je dozvoljavao, poricao i/ili umanjivao značaj kažnjivih radnji koje su bile u toku, između ostalog, sudjelovanje u izvještavanju dostavljanjem lažnih, nepotpunih ili

Prijevod

obmanjujućih informacija o počinjenim kaznenim djelima, znajući da je u toku razaranje i pljačka širokih razmjera imovine srpskih civila, kao i nezakonito ubijanje i nečovječno postupanje prema krajiškim Srbima;

- (e) nije uspio uspostaviti i održati red i mir i stegu svojih podređenih, kao ni spriječiti i kazniti ih za kaznena djela koja su počinili nad krajiškim Srbima;

OSNOVNE ČINJENICE

22. Republika Hrvatska proglasila je nezavisnost 25. lipnja 1991., nakon što je u nekim dijelovima Hrvatske već izbio oružani sukob između Jugoslavenske narodne armije (u daljnjem tekstu: JNA) i drugih srpskih snaga, na jednoj strani, i hrvatskih oružanih snaga, na drugoj. Do kraja 1991. otprilike jedna trećina teritorija Republike Hrvatske bila je pod kontrolom različitih JNA i različitih srpskih snaga.

23. Dana 21. prosinca 1990. hrvatski Srbi proglasili su stvaranje Srpske Autonomne Oblasti (u daljnjem tekstu: SAO) Krajina. Dana 21. prosinca 1991. SAO Krajina se proglasila Republikom Srpskom Krajinom (u daljnjem tekstu: RSK) i imenovala vlastitog predsjednika. Vojne snage RSK su kasnije nazvane Srpska vojska Krajine (u daljnjem tekstu: SVK).

24. U veljači 1992., u skladu s Vanceovim planom, Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda osnovalo je Zaštitne snage Ujedinjenih naroda (u daljnjem tekstu: UNPROFOR), čiji su dijelovi razmješteni u područja pod zaštitom UN-a u Hrvatskoj. Područja pod zaštitom UN-a (u daljnjem tekstu: UNPA područja) bila su područja u Hrvatskoj u kojima su Srbi bili većina ili značajna manjina stanovništva i u kojima su napetosti između dvije zajednice već dovele do oružanog sukoba. Postojala su četiri takva UNPA područja, poznata pod nazivima Sektor sjever, Sektor jug, Sektor istok i Sektor zapad.

25. Regija Krajina, koja je obuhvaćala nekadašnja UNPA područja, Sektor jug i Sektor sjever, prostirala se dijelom ili u potpunosti na području na koje je RSK polagala pravo. Južni dio regije Krajine obuhvaćao je, među ostalima, općine Benkovac, Civljane, Donji Lapac, Drniš, Ervenik, Gračac, Kijevo, Kistanje, Knin, Lišane Ostrovičke, Lisičić, Lovinac, Nadvoda, Obrovac, Oklaj, Orlić, Polača, Smilčić, Titova Korenica i Udbina.

26. Od 1992. do 1994. godine hrvatske vođe, dužnosnici i snage isplanirali su i izvršili različite operacije kako bi silom povratili dio teritorija na koje je RSK polagao pravo, između kojih i operacije izvedene u UNPA područjima i susjednim područjima i to: na

Prijevod

Miljevačkom platou u lipnju 1992.; u predjelu Masleničkog mosta u sjevernoj Dalmaciji u siječnju 1993; i u Medačkom džepu u rujnu 1993.

27. Slične operacije i pothvati nastavili su se i u 1995. godini, između ostalog, izvršena je operacija "Bljesak" u zapadnoj Slavoniji u svibnju 1995., a operacija "Ljeto" na Dinari u Bosni i Hercegovini, nedaleko od općine Knin i okolnih područja, izvođena je od proljeća 1995.

28. Barem do srpnja i početka kolovoza 1995. hrvatske vođe, dužnosnici i snage (uključujući pripadnike udruženog zločinačkog pothvata) smislili su, isplanirali, utvrdili i proveli operaciju "Oluja". Glavni dio te vojne operacije u potpunosti je započeo 4. kolovoza 1995. godine. Dana 7. kolovoza hrvatska vlada proglasila je uspješno okončanje operacije. Daljnje aktivnosti trajale su otprilike do 15. studenog 1995. godine.

29. Orkestrirana kampanja u cilju protjerivanja Srba iz regije Krajina pokrenuta je prije glavne vojne operacije koja je počela 4. kolovoza 1995., uglavnom putem propagande, širenjem dezinformacija i psihološkim ratom. Širene su informacije o predstojećem napadu hrvatskih snaga koje su srpsko stanovništvo, koje je iskusilo ili saznalo za kaznena djela hrvatskih snaga i njihovo nedolično ponašanje u sličnim operacijama, ispunile panikom i strahom. Usred toga, na radiju, televiziji i ostalim sredstvima informiranja govorilo se o tome da Srbi "slobodno mogu otići" i da veliki konvoji Srba napuštaju područje. U isto vrijeme srpskim civilima pokazivane su karte na kojima je bila označena "isključivo hrvatski" teritorij i naznačeni "pravci bijega". Kako je operacija napredovala, hrvatske su snage granatirale civilna područja, ulazile noću u naselja u kojima su živjeli srpski civili i zastrašivale i oružjem prijetile onima koji još uvijek nisu pobjegli.

30. U kontekstu operacije "Oluja" vršena su djela kojima se trebalo osigurati da svako raseljavanje Srba, čak i onih koji su pobjegli prije početka operacije zbog posljedica postupaka rukovodstva RSK-a ili nekog drugog razloga, bude trajno. U tom smislu su postupci i kaznena djela opisana u ovom dijelu provodeni kako bi se spriječio povratak Srba u Krajinu.

Prijevod

31. Na početku glavne operacije 4. kolovoza 1995. hrvatske snage su gotovo od samog početka, odnosno od drugog dana, pljačkale imovinu srpskih civila u kojoj su oni živjeli ili su je ostavili. Pljačka širokih razmjera vršena je sustavno, a obuhvaćala je kako stambene tako i poslovne objekte. Opažani su konvoji pljačkaša koji su praznih ruku ulazili u određena mjesta, a izlazili natovareni kućanskim aparatima, osobnom imovinom, pa čak i stokom. Kuće, između ostalih i one u kojima su stanovali predstavnici međunarodnih organizacija, ispremetane su i opustošene, a iz su njih izneseni, između ostalog, hladnjaci, peći, elektronska oprema, namještaj i odjeća, pa čak i vrata i prozorski okviri. U nekim slučajevima zatočenim srpskim civilima naređeno je da pljačkaju u ime hrvatskih snaga. Nakon što su ukrcali ukradenu imovinu na vojne kamione, zatočeni Srbi su potom morali i da je iskrcaju. Veći broj pljački izvršen je u kućama iz kojih su Srbi pobjegli, ali je bilo i mnogo slučajeva u kojima su vlasnici pod prijetnjom fizičkim nasiljem gledali kako im odnose imovinu.

32. Operacija etničkog čišćenja obuhvatila je organiziranu i sustavnu pljačku i razaranje imovine koju su Srbi posjedovali ili u kojoj su živjeli. Takvo ponašanje nije bilo sporadično ni ograničeno, već sastavni dio cijele kampanje čiji je cilj bilo protjerati s područja preostale Srbe i/ili spriječiti ili odvratiti one koji su pobjegli od povratka. Neki koji su pokušali pobjeći skupljeni su, ukrcani u vozila i prevezeni u zatočeničke objekte i "sabrne centre" kako bi im se dodatno onemogućio povratak u njihova naselja.

33. Bezobzimo razaranje gradova i sela u kojima su živjeli Srbi počelo je jedan ili dva dana nakon operacije "Oluja". Čim je svladan neznatan (a u mnogim slučajevima, nepostojeći) otpor SVK-a, hrvatske snage i neki Hrvati civili koji su bili pod njihovim nadzorom provodili su politiku etničkog čišćenja i spaljene zemlje dok su na području cijele Krajine sustavno ubijali stoku i razarali civilnu imovinu čiji su vlasnici ili stanari bili Srbi. Te snage, među kojima su bili pripadnici HV-a i Specijalne policije, razarale su srpske kuće, hambare, poslovne prostore, objekte, usjeve i ubijale stoku. Često su hrvatske snage djelovale u skupinama koje su podmetale požare koristeći zapaljiva goriva, metke i eksploziv i za sobom ostavljale potpuno razorene neke gradove i brojna sela. U mjestima gdje je hrvatska i srpska imovina bila u neposrednoj blizini, hrvatske kuće su pošteđene, dok su srpske spaljene. Stoka, kao što su goveda i svinje, ubijana je ili spaljivana u hambarima i štalama. Voda u bunarima i vodovodu namjerno je zagađivana. Do 15.

studenog 1995. razaranje srpske imovine u južnom dijelu regije Krajina bilo je do te mjere rasprostranjeno da su srpska zajednica Krajine i njeno prebivalište praktično zatrti.

34. Mnogi srpski civili koji nisu pobjegli već su odlučili ostati na području, između ostalog, nenaoružani vojno nesposobni muškarci, starci, žene i invalidi, nezakonito su ubijeni u operaciji "Oluja" i ostalim operacijama i/ili akcijama koje su u vezi s njom kontinuirano vršene, čemu djelomično svjedoče iskapanja iz masovnih grobnica. Vojnici su otvarali vatru na skupine civila. Ljudi su ustrijeljeni dok su bježali iz svojih kuća. Po cestama su ležali razbacani leševi. Bilo je ubojstava iz neposredne blizine i pogubljenja koja su morali gledati mnogi članovi obitelji pogubljenih. Jedni su spaljeni živi, a drugi su bačeni u bunare. Treći su umrli od posljedica višestrukih ubodnih rana. Ljudi su misteriozno nestajali iz svojih domova i naselja. Neki od njih su kasnije nađeni mrtvi, a neki nisu nikada pronađeni.

35. Tokom operacije "Oluja" i ostalih operacija i/ili akcija koje su u vezi s njom kontinuirano vršene, sudionici udruženog zločinačkog pothvata i njihovi podređeni nečovječno su postupali sa srpskim civilima i osobama koje nisu sudjelovale u neprijateljstvima, između ostalih i s onima koji su proglašeni nesposobnima za borbu, čime su ljude izlagali ne samo psihološkom zlostavljanju, poniženju i patnji (između ostalog i prijetnjama da će ubiti njih ili članove njihove obitelji), već su im nanosili teške fizičke povrede vatrenim oružjem, udarcima nogama i rukama i nanošenjem opekotina, kao i žestokim granatiranjem civilnih područja i zračnim napadom na stanovništvo u bijegu. Članovi obitelji su često morali gledati batinanje i zlostavljanje drugih članova obitelji. Najugroženiji, među kojima starci, žene i civili u bolnici, bili su naročito izloženi nečovječnom i okrutnom postupanju.

36. Provođena je populacijska politika prema kojoj je veći dio srpske Krajine trebalo naseliti Hrvatima, odnosno u napuštene srpske kuće koje su izdržale napade uselili su se pripadnici hrvatskih snaga i ostali Hrvati. Srbima su oduzete kuće. Iako je službeno postojalo pravo na povratak na područje ili povrat imovine, uništavanje srpske imovine i njihovih dokumenata, u uvjetima bijega masovnih razmjera, činilo je pokušaje povratka neprirodnim i nemogućim, a to je činjeno smišljeno.

Prijevod

37. U kontekstu tih događaja ili njihovom dijelu su barem od srpnja 1995. do otprilike 15. studenog 1995. Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ djelovali samostalno i/ili svojim sudjelovanjem u udruženom zločinačkom potvhatu planirali, poticali, naređivali, izvršili i/ili podržavali planiranje, pripremu i/ili počinjenje kaznenih djela za koja se terete niže u tekstu, od točke 1 do 9.

KAZNENA ODGOVORNOST

38. Na temelju članka 7(1), svaki optuženi snosi kaznenu odgovornost za kaznena djela koja je planirao, poticao, naredio, izvršio i/ili podržao. Dio te odgovornosti je to što se svaki optuženi tereti pojedinačno i kao supočinitelj i/ili neposredni počinitelj. Svaki optuženi snosi odgovornost za sudjelovanje u kaznenim djelima za koja se tereti na temelju svojih postupaka a, u slučajevima kada mu je dužnost bila da izvrši neke radnje, na temelju propusta ili neizvršenja tih radnji, neposredno i posredno, putem ili posredstvom svojih podređenih ili drugih osoba, kao i putem ili posredstvom struktura moći čiji je on bio pripadnik ili u kojima je imao ulogu.

39. Na temelju članka 7(1), svaki optuženi je kazneno odgovoran za kaznena djela počinjena u sklopu udruženog zločinačkog pothvata, odnosno svaki optuženi je počinio ta kaznena djela kao pripadnik ili sudionik tog pothvata. (Tužitelj riječju "počinio" u ovom kontekstu ne želi ukazati na to da je konkretni optuženi, ili jedan od njih, nužno osobno počinio kazneno djelo za koje/kaznena djela za koja se tereti.) Među sudionicima udruženog zločinačkog pothvata su i osobe navedene u stavku 16, koji su u njemu sudjelovale putem ili posredstvom svojih podređenih ili drugih osoba, kao i putem ili posredstvom struktura moći. S druge strane, među sudionicima udruženog zločinačkog pothvata su i oni navedeni u stavku 17 spojene optužnice.

40. Kaznena djela za koja se optuženi terete u točkama 1 do 5 smišljena su u cilju udruženog zločinačkog pothvata i počinjena za vrijeme tog pothvata. Udruženi zločinački pothvat je postojao u vrijeme počinjenja kaznenih djela za koja se optuženi terete u ovoj Spojenoj optužnici i u vrijeme sudjelovanja svih optuženih u njegovom izvršenju.

Prijevod

41. Svi optuženi sudjelovali su u udruženom zločinačkom pothvatu s namjerom koju su imali i/ili dijelili u vezi sa svakim kaznenim djelom počinjenim u okviru udruženog zločinačkog pothvata.

42. Svi optuženi sudjelovali su u udruženom zločinačkom pothvatu i/ili mu pridonosili izvršavanjem i ispunjavanjem ili pokušajem ostvarenja njegove svrhe ili ciljeva.

43. Pored toga ili alternativno, što se pak tiče nekog kaznenog djela za koji se optuženi terete u ovoj Spojenoj optužnici koji nije imao za cilj udruženi zločinački pothvat, ono je bilo prirodna ili predvidljiva posljedica udruženog zločinačkog pothvata i njegovog provođenja ili pokušaja provođenja, a svi optuženi, iako svjesni njihovih eventualnih posljedica, udružili su se i nastavili provoditi taj pothvat i spremno su preuzeli rizik da će biti počinjena kaznena djela, te su odgovorni za kaznena djela za koja se terete.

44. S druge strane, optuženi su postupali zajednički s osobama navedenim u stavcima 16 i/ili 17 kao supočinitelji u izvršenju kaznenih djela. Kažnjivo ponašanje bilo je posljedica njihove usklađene suradnje koju su provodili putem ili posredstvom svojih podređenih ili drugih osoba ili putem struktura moći nad kojima su imali kontrolu. Kaznena djela bila su posljedica njihovih udruženih i nužnih postupaka ili propusta. Postupali su svjesni da postoje veliki izgledi da će njihovi postupci ili propusti dovesti do izvršenja kaznenih djela. Supočinitelji su kaznena djela za koja se terete predvidjeli i to tako što su neposredno predvidjeli posljedice ili bili svjesni izgleda da će ta kaznena djela biti počinjena.

45. Elementi *mens rea* u vezi s kaznenim djelima za koja se optuženi terete u ovoj Spojenoj optužnici su sljedeći:

- (a) progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, kažnjivi na temelju članka 5(h) Statuta (točka 1) – optuženi i/ili počinitelj postupao je s diskriminatornom namjerom, odnosno imao je namjeru provođenja diskriminacije na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi.

- (b) deportacija, kažnjiva na temelju članka 5(d) Statuta (točka 2) – optuženi i/ili počinitelj je postupao s namjerom uklanjanja osobe ili osoba ili svjestan mogućnosti da će osoba ili osobe biti uklonjena/uklonjene.
- (c) nehumana djela (prisilno raseljavanje), kažnjiva na temelju članka 5(i) Statuta (točka 3) – optuženi i/ili počinitelj postupao je s namjerom uklanjanja osobe ili osoba ili svjestan mogućnosti da će osoba ili osobe biti uklonjena/uklonjene.
- (d) pljačkanje javne ili privatne imovine, kažnjivo na temelju članka 3(e) Statuta (točka 4) – optuženi i/ili počinitelj je namjeravao da oduzme imovinu ili je bezobzirno zanemario posljedice svog postupka oduzimanja tuđe imovine.
- (e) bezobzirno razaranje gradova, naselja ili sela, ili pustošenje koje nije opravdano vojnom nuždom, kažnjivo na temelju članka 3(b) Statuta (točka 5) – optuženi i/ili počinitelj postupao je s namjerom da razori dotičnu imovinu ili je bezobzirno zanemario moguće posljedice svog razaranja.
- (f) ubojstvo, kažnjivo na temelju članka 5(a) i 3 Statuta (točke 6 i 7) – optuženi i/ili počinitelj postupao je s namjerom da uzrokuje smrt ili nanese teške tjelesne povrede uprkos tome što se moglo logično pretpostaviti da će taj postupak ili propust vjerojatno uzrokovati nečiju smrt.
- (g) nehumana djela, kažnjiva na temelju članka 5(i) Statuta (točka 8) – optuženi i/ili počinitelj postupao je s namjerom da nanese teške tjelesne povrede ili duševnu bol ili je bio svjestan vjerojatnosti da će njegov postupak ili propust uzrokovati teške tjelesne povrede ili duševnu bol.
- (h) nečovječno postupanje, kažnjivo na temelju članka 3 Statuta (točka 9) – optuženi i/ili počinitelj postupao je namjerno ili smišljeno (prema objektivnoj procjeni) utoliko što njegovi postupci ili propusti nisu bili slučajni. Postupak ili propust izvršeni su s namjerom nečovječnog postupanja ili sa sviješću o vjerojatnosti da će njegov postupak ili propust za posljedicu imati nečovječno postupanje.

46. Pored toga ili alternativno, svi optuženi su planirali, poticali i/ili naredili kaznena djela za koja se terete u Spojenoj optužnici. Svi optuženi su bili svjesni znatne vjerojatnoće da će provođenje njihovih planova i zapovijedi i izvršenje postupaka i ponašanja koja su poticali izazvati ili prouzročiti kaznena djela za koje se terete u ovoj Spojenoj optužnici.

47. Pored toga ili alternativno, na temelju članka 7(1), svaki optuženi je kazneno odgovoran za podržavanje planiranja, priprema i/ili izvršenje nekog od kaznenih djela za koja se tereti u ovoj Spojenoj optužnici. Svi optuženi su bili svjesni da značajno pridonose izvršenju kaznenih djela za koja se terete u ovoj Spojenoj optužnici ili da postoji vjerojatnost da će biti izvršeno jedno ili više kaznenih djela ili da će njihovi postupci ili propusti značajno pridonijeti izvršenju tog kaznenog djela ili kaznenih djela.

48. Na temelju članka 7(3), svi optuženi se terete i kazneno su odgovorni za kaznene radnje i/ili propuste svojih podređenih koje su svjesno propustili spriječiti ili kazniti. Svi optuženi su imali stvarnu kontrolu nad svojim podređenima (to jest, materijalnu sposobnost da spriječe počinitelja ili ga kazni), koji su sudjelovali u izvršenju kaznenih djela za koja se optuženi terete u ovoj Spojenoj optužnici. Svi optuženi su znali i/ili su imali razloga znati da se jedan ili više njegovih podređenih spremaju počinuti takva djela ili da su ih već počinili, a oni nisu poduzeli nužne i razumne mjere da spriječe takva djela ili kazne počinitelje.

49. Svi optuženi su znali i/ili imali razloga znati za kaznena djela za koja se terete u ovoj Spojenoj optužnici, koja su se njihovi podređeni spremali počinuti ili su ih već počinili, različitim sredstvima, između ostalog: (a) izvršenjem zapovjednih dužnosti nad svojim podređenima ili u vezi s njima, uključujući primanje izvještaja i informacija za vrijeme obnašanja tih dužnosti; (b) funkcioniranjem stožera i terenskog komunikacijskog sustava; (c) svojim osobnom prisustvom, angažmanom i opažanjima u raznim operacijama u regiji Krajina u razdoblju na koje se odnosi ova Spojena optužnica; (d) upoznatošću i obaviještenošću u vezi s ponašanjem raznih pripadnika hrvatskih snaga u ranijim operacijama, operacijama u toku i sličnim operacijama; (e) izvještajima medija o zločinima i navodnim zločinima; i (f) komunikacijom i sastancima s pripadnicima i predstavnicima međunarodne zajednice, odnosno promatračima Ujedinjenih naroda i drugih nevladinim organizacijama i medijima.

TOČKA 1 PROGONI

50. Barem od srpnja 1995. do otprilike 15. studenog 1995. **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ**, djelujući sami i/ili svojim sudjelovanjem u udruženom zločinačkom pothvatu, planirali su, poticali, naređivali, počinili i/ili podržavali planiranje, pripremu i/ili izvršenje progona srpskog stanovništva Krajine na političkim, rasnim i/ili vjerskim osnovama u južnom dijelu regije Krajina, što se između ostalog odnosi na sljedeće općine ili njihove dijelove: Benkovac, Cviljane, Donji Lapac, Drniš, Ervenik, Gračac, Kijevo, Kistanje, Knin, Lišane Ostrovičke, Lisičić, Lovinac, Nadvoda, Obrovac, Oklaj, Orlić, Polača, Smilčić, Titova Korenica i Udbina.

Tim djelima i propustima (uključujući ona navedena u stavcima 12-21 i 28-48), **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ** odgovorni su za sljedeće kazneno djelo/sljedeća kaznena djela:

Točka 1: progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI, kažnjiv na temelju članaka 5(h), 7(1) i 7(3).

TOČKE 2 I 3 DEPORTACIJA I PRISILNO RASELJAVANJE

51. Od najkasnije srpnja 1995. do otprilike 15. studenog 1995. **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ**, djelujući sami i/ili svojim sudjelovanjem u udruženom zločinačkom pothvatu, planirali su, poticali, naređivali, počinili i/ili podržavali planiranje, pripremu i/ili izvršenje prisilnog raseljavanja i/ili deportacije pripadnika srpskog stanovništva Krajine iz južnog dijela regije Krajina u SFRJ, Bosnu i Hercegovinu i/ili druge dijelove Hrvatske, prijetnjama i/ili primjenom nasilja i zastrašivanja (uključujući pljačkanje i razaranje imovine), čija je posljedica bila raseliti, premjestiti ili deportirati krajiške Srbe s tog područja (kao i natjerati ih da bježe ili napuste područje) i/ili spriječiti ili obeshrabriti ih da se vrate na područje, koje između ostalog obuhvaća sljedeće općine ili njihove dijelove: Benkovac, Cviljane, Donji Lapac, Drniš, Ervenik, Gračac, Kijevo, Kistanje, Knin, Lišane

Prijevod

Ostrovičke, Lisičić, Lovinac, Nadvoda, Obrovac, Oklaj, Orlić, Polača, Smilčić, Titova Korenica i Udbina.

Tim djelima i propustima (uključujući i ona navedena u stavcima 12-21 i 28-48), **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ** odgovorni su za sljedeće kazneno djelo/sljedeća kaznena djela:

Točka 2: deportacija, ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI, kažnjiv prema člancima 5(d), 7(1) i 7(3) Statuta.

Točka 3: nehumana djela (prisilno raseljavanje), ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI, kažnjiva prema člancima 5(i), 7(1) i 7(3).

TOČKA 4

PLJAČKANJE JAVNE ILI PRIVATNE IMOVINE

52. Barem od srpnja 1995. do otprilike 15. studenog 1995. **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ**, djelujući sami i/ili svojim sudjelovanjem u udruženom zločinačkom pothvatu, planirali su, poticali, naređivali, počinili i/ili podržavali planiranje, pripremu i/ili izvršenje sustavnog pljačkanja imovine u vlasništvu krajiških Srba ili one u kojoj su živjeli, uključujući njihove kuće, prateće objekte, hangare i/ili stoku, u između ostalih sljedećim općinama ili njihovim dijelovima: Benkovac, Donji Lapac, Drniš, Ervenik, Gračac, Kistanje, Knin, Lišane Ostrovičke, Lovinac, Nadvoda, Obrovac, Oklaj, Orlić, Polača, Titova Korenica i Udbina.

Tim djelima i propustima (uključujući i ona navedena u stavcima 12-21 i 28-32 i 35-48), **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ** odgovorni su za sljedeće kazneno djelo/sljedeća kaznena djela:

Točka 4: pljačkanje javne ili privatne imovine, KRŠENJE ZAKONA ILI OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo prema člancima 3(e), 7(1) i 7(3) Statuta.

TOČKA 5

BEZOBZIRNO RAZARANJE

53. Barem od srpnja 1995. do otprilike 15. studenog 1995. Ante **GOTOVINA**, Ivan **ČERMAK** i Mladen **MARKAČ**, djelujući sami i/ili svojim sudjelovanjem u udruženom zločinačkom pothvatu, planirali su, poticali, naređivali, počinili i/ili podržavali planiranje, pripremu i/ili izvršenje razaranja širokih razmjera (uključujući paljenje) koje je uzrokovalo znatnu štetu selima, kućama, pratećim objektima i/ili hangarima u vlasništvu krajiških Srba ili u kojima su oni živjeli, ubijanje njihove stoke i zagađenja bunara, u između ostalih sljedećim općinama ili njihovim dijelovima: Benkovac, Civljane, Donji Lapac, Drniš, Ervenik, Gračac, Kijevo, Kistanje, Knin, Lišane Ostrovičke, Lisičić, Lovinac, Nadvoda, Obrovac, Oklaj, Orlić, Polača, Smilčić, Titova Korenica i Udbina.

Tim djelima i propustima (uključujući i ona navedena u točkama 12-21 i 28-32 i 35-48), Ante **GOTOVINA**, Ivan **ČERMAK** i Mladen **MARKAČ** odgovorni su za sljedeće kazneno djelo/sljedeća kaznena djela:

Točka 5: bezobzirno razaranje gradova, naselja ili sela, ili pustošenje koje nije opravdano vojnom nuždom, KRŠENJE ZAKONA ILI OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo prema člancima 3(b), 7(1) i 7(3) Statuta.

TOČKE 6 I 7

UBOJSTVO

54. Barem od srpnja 1995. do otprilike 15. studenog 1995. Ante **GOTOVINA**, Ivan **ČERMAK** i Mladen **MARKAČ**, djelujući sami i/ili svojim sudjelovanjem u udruženom zločinačkom pothvatu, planirali su, poticali, naređivali, počinili i/ili podržavali planiranje, pripremu i/ili izvršenje ubojstva civila krajiških Srba i osoba koje nisu sudjelovale u neprijateljstvima, između ostalih i pripadnika srpskih oružanih snaga koji su izbačeni iz

Prijevod

borbenog stroja, različitim sredstvima, između ostalog, vatrenim oružjem, nanošenjem opekotina ili ubodnih rana, u između ostalih, sljedećim općinama ili njihovim dijelovima: Donji Lapac, Drniš, Ervenik, Gračac, Kistanje, Knin i Orlić (konkretni incidenti navedeni su u dodatku).

Tim djelima i propustima (uključujući i ona navedena u stavcima 12-21 i 28-29, 33 i 36-48), **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ** odgovorni su za sljedeće kazneno djelo/sljedeća kaznena djela:

Točka 6: ubojstvo, ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI, kažnjiv prema člancima 5(a), 7(1) i 7(3) Statuta.

Točka 7: ubojstvo, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, priznato zajedničkim člankom 3(1)(a) Ženevskih konvencija iz 1949., kažnjivo po člancima 3, 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

TOČKE 8 I 9

NEHUMANA DJELA I NEČOVJEČNO POSTUPANJE

55. Barem od srpnja 1995. do otprilike 15. studenog 1995. **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ**, djelujući sami i/ili svojim sudjelovanjem u udruženom zločinačkom pothvatu, planirali su, poticali, naređivali, počinili i/ili podržavali planiranje, pripremu i/ili izvršenje nehumanih djela i nečovječnog postupanja prema civilima krajiškim Srbima i osobama koje nisu sudjelovale u neprijateljstvima, između ostalih i pripadnicima srpskih oružanih snaga koji su položili oružje i koji su izbačeni iz stroja, uključujući ponižavanje i/ili degradaciju izlažući ih otvaranju vatre (kao i zračnim napadima), napadima, batinanju, nanošenju ubodnih rana, prijetnjama i nanošenju opekotina u, između ostalih, sljedećim općinama ili njihovim dijelovima: Benkovac, Donji Lapac, Drniš, Gračac, Kistanje, Knin i Orlić.

Tim djelima i propustima (uključujući i ona navedena u stavcima 12-21 i 28-29, 34 i 36-48), **Ante GOTOVINA, Ivan ČERMAK i Mladen MARKAČ** odgovorni su za sljedeće kazneno djelo/sljedeća kaznena djela:

Točka 8: nehumana djela, ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI, kažnjiv prema člancima 5(i), 7(1) i 7(3) Statuta.

Točka 9: nečovječno postupanje, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, priznato zajedničkim člankom 3(1)(a) Ženevskih konvencija, kažnjivo po člancima 3, 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

OPĆI NAVODI

56. Ukoliko nije drugačije navedeno, sva djela i propusti za koja se optuženi terete u ovoj Spojenoj optužnici dogodila su se na teritoriji bivše Jugoslavije.

57. Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, u regiji Krajina, u Republici Hrvatskoj, na teritoriju bivše Jugoslavije, vodio se oružani sukob.

58. Sva djela, postupci, propusti i ponašanja za koje se optuženi terete u ovoj Spojenoj optužnici bili su dio rasprostranjenog ili sustavnog napada usmjerenog protiv civilnog stanovništva, naime srpskog stanovništva južnog dijela regije Krajina.

59. Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, svi optuženi bili su dužni pridržavati se zakona i običaja koji uređuju vođenje rata, uključujući Ženevske konvencije iz 1949. godine (uključujući i zajednički članak 3.) i dodatne protokole.

60. Sva djela, postupci, propusti i ponašanja za koja su optuženi terete u vezi s razaranjem imovine izvršeni su nezakonito i bezobzirno i nisu bili opravdani vojnom nuždom.

61. Sva djela, postupci, propusti i ponašanja kojima su optuženi i ostale osobe izvršili progone, kako je navedeno u točki 1, obuhvaćaju, između ostalog, zločine za koje se optuženi terete u točkama od 2 do 9.

Prijevod

62. Navodi i točke optužnice koje se odnose na ubojstvo ili lišavanje života obuhvaćaju sva ubojstva i lišavanja života koja su izvršili pripadnici hrvatskih snaga u sklopu ponašanja opisanog u ovoj Spojenoj optužnici. U Dodatku, u dijelu koji se odnosi na te navode, sadržan je samo mali broj pojedinačnih incidenata kojima se konkretiziraju te optužbe.

Carla Del Ponte,
tužiteljica

17. veljače 2006.

Den Haag, Nizozemska

DODATAK A

Postrojbe HV-a Zbornog područja Split (ZP Split) **i drugih postrojbi koje su mu bile pridodane za vrijeme operacije "Oluja"**

Operativne grupe

OG Sinj

OG Šibenik

OG Zadar

OG Sjever

Zborna mjesta

Zbornno mjesto Split (Zapovjedništvo);

Zbornno mjesto Zadar (Zapovjedništvo);

Zbornno mjesto Sinj (Zapovjedništvo);

Zbornno mjesto Vrgorac (Zapovjedništvo);

Zbornno mjesto Imotski (Zapovjedništvo);

Zbornno mjesto Dubrovnik (Zapovjedništvo);

Zbornno mjesto Benkovac (Zapovjedništvo);

Zbornno mjesto Knin (Zapovjedništvo);

Postrojbe

4. gardijska mehanizirana brigada (4. gbr), "Lavovi", "Paukovi", Stožer Split;

112. pješačka brigada (112. br), Stožer Zadar;

113. pješačka brigada (113. br), Stožer Šibenik;

141. pješačka brigada (141. br), Stožer Split;

6. domobranska pukovnija (6. dp), Stožer Split;

7. domobranska pukovnija (7. dp), Stožer Zadar;

15. domobranska pukovnija (15. dp), Stožer Šibenik;

126. domobranska pukovnija (126. dp), Stožer Sinj;

134. domobranska pukovnija (134. dp), Stožer Biograd;

142. domobranska pukovnija (142. dp), Stožer Šibenik;

264. izvidnička diverzantska satnija (264. ids), Stožer Split;
72. bojna vojne policije, (72. bVP), Stožer Split;
11. protuoklopni topničko-raketni divizijun (11. potrd), Stožer Zadar;
14. topničko-raketni divizijun (14. trd), Stožer Zadar;
20. topničko-raketni divizijun (20. trd), Stožer Split;
204. topničko-raketna brigada PZO, trbr PZO), Stožer Split;
40. inženjerijska bojna, Stožer Split;
306. logistička baza (306. lob), Stožer Split;
307. logistička baza (307. lob), Stožer Zadar;
7. gardijska mehanizirana brigada (7. gbr, "Pume", Stožer Varaždin;
2. bojna 9. gardijske mehanizirane brigade (2/9 bde), "Termiti" (ranije samostalna 84. bojna), Stožer Gospić;
144. pješačka brigada (144. br), Stožer Zagreb;
81. gardijska bojna (81. gb), Stožer Virovitica;
1. hrvatski gardijski zdruk (1. brigada, dio HGZ);
350. izvidničko-diverzantska satnija (350. ids), Stožer Zagreb;
dio 73. bojne vojne policije (73. bVP), Stožer Split;
bitnica 8. topničkog divizijuna, Stožer Zagreb;
2 lovačka zrakoplova MiG-21 (zrakoplovna baza Pula), 2 jurišna helikoptera MI-24 i 2 helikoptera MI-8 višestruke namjene;

Postrojbe HVO-a

1. gardijska mehanizirana brigada (HVO) (1. gbr HVO);
2. gardijska mehanizirana brigada (HVO) (2. gbr HVO);
3. gardijska mehanizirana brigada (HVO) (3. gbr HVO);
60. gardijska bojna HVO-a (60. gb HVO);
postrojbe Zbornog područja Tomislavgrad, (ZP Tomislavgrad, HZ-HB).

Specijalna policija MUP-a Hrvatske zajednice Herceg-Bosne

Prijevod

DODATAK SPOJENOJ OPTUŽNICI
SLUČAJEVI UBOJSTVA

Točke 6 i 7

Selo/ Zaselak	Datum	Ime žrtve	Spol	Starost	Uzrok smrti
OPĆINA KNIN					
1. Kovačić	5. kolovoz 1995.	Nikola Dragičević Mile Dragičević Sava Čeko	M M M	60 62 50	vatreno oružje vatreno oružje vatreno oružje
2. Đurići	6. kolovoz 1995. ili oko tog datuma	Sava Đurić	M		spaljivanje
3. Žagrović	od 5. do 12. kolovoza 1995.	Milka Petko Ilija Petko Dmitar Rašuo Đuro Rašuo neidentificirana	Ž M M M	70 45 81 40	vatreno oružje vatreno oružje vatreno oružje vatreno oružje vatreno oružje
4. Grubori	25. kolovoz 1995.	Miloš Grubor Jovo Grubor Marija Grubor Mika Grubor Đuro Karanović	M M Ž Ž M	80 65 90 51 45	vatreno oružje vatreno oružje/klanje spaljivanje vatreno oružje batinanje/vatreno oružje
OPĆINA ORLIĆ					
5. Orlić	na dan ili približno 13. kolovoza 1995.	Tode Marić	M		vatreno oružje
6. Šarena jezera/Vrbnik	5. kolovoz 1995.	Miloš Borjan neidentificiran neidentificiran neidentificiran neidentificiran neidentificiran neidentificiran	M M M M M M		vatreno oružje vatreno oružje vatreno oružje vatreno oružje vatreno oružje vatreno oružje vatreno oružje

Prijevod

7. Uzdolje	6. kolovoz 1995.	Milica Šare	Ž	62	vatreno oružje
		Stevo Berić	M	62	vatreno oružje
		Janja Berić	Ž	72	vatreno oružje
		Miloš Čosić	M	63	vatreno oružje
		Jandrija Šare	Ž	75	vatreno oružje
		Đuka Berić Krsta Šare	Ž Ž	61	vatreno oružje vatreno oružje
OPĆINA KISTANJE					
8. Kakanj	od 10. do 18. kolovoza 1995.	Danica Šarić	Ž		vatreno oružje
		Uroš Šarić	M		vatreno oružje
		Uroš Ognjenović	M		
OPĆINA ERVENIK					
9. Oton	18. kolovoz 1995.	Marta Vujonić	Ž	85	vatreno oružje
OPĆINA DONJI LAPAC					
10. Oraovac	7. kolovoz 1995.	Marko Ilić	M	76	vatreno oružje
		Stevo Ajduković	M	59	vatreno oružje
		Rade Bibić	M	78	vatreno oružje
		Ruža Bibić	Ž	75	vatreno oružje